

Onderwijs Jeugd Agenda Zaanstreek

Juni 2025

2025 - 2028

*Voor alle kinderen in de Zaanstreek een passend aanbod
aan onderwijs en ondersteuning*

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Ambitie: een passend aanbod aan onderwijs en ondersteuning	5
3	Speerpunten en doelen	6
	Speerpunt 1: Een passend aanbod aan onderwijs	6
	Doel 1: Een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen	6
	Doel 2: Bevorderen van schoolaanwezigheid	7
	Doel 3: Onderwijs voor leerlingen die (tijdelijk) niet naar school gaan	7
	Speerpunt 2: Een passend aanbod aan ondersteuning	7
	Doel 1: Positionering van ondersteuningsprofessionals in het onderwijs	8
	Doel 2: Realiseren van doorgaande ondersteuningsroutes	8
	Doel 3: Soepele overgang voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeftes	9
4	Uitvoeringsplan per speerpunt	11
5	Borging	15
6	Financiering	16
7	Risico's en beheersmaatregelen	17
8	Uitgangspunten	18
9	Gezamenlijke opgave	20
10	Taken en verantwoordelijkheden	21
1	Bijlage 1: Landelijke ontwikkelingen	22
2	Bijlage 2: Organisatiestructuur	24
3	Bijlage 3: Bronnen	27
4	Bijlage 4: Data en rapporten	28
5	Bijlage 5: Format halfjaarlijkse voortgangsrapportage	29

We gunnen het ieder kind om veilig, gezond en kansrijk op te kunnen groeien en zich te ontwikkelen tot zelfbewuste en zelfstandige volwassene. Bij de meeste kinderen lukt dit goed. Veelal kunnen ouders¹ binnen de gezinssituatie – en met ondersteuning van hun sociaal netwerk – hun kind(eren) een veilige en gezonde opvoeding geven met volop kansen. Voor een fijne jeugd en een goede toekomst is een schoolloopbaan succesvol doorlopen ook essentieel. Kinderen brengen daarbij een groot deel van hun tijd door op school en in de (buitenschoolse) kinderopvang.

Groeiende vraag naar ondersteuning en gespecialiseerd onderwijs

In de Zaanstreek zien we echter dat niet alle kinderen onderwijs volgen of hun schoolloopbaan met succes doorlopen. Een groeiende groep kinderen zit tijdelijk thuis omdat er geen passend onderwijsaanbod beschikbaar is. Anderen gaan wél naar school, maar krijgen niet of niet tijdig de ondersteuning die zij nodig hebben.

De vraag naar gespecialiseerd onderwijs (voorheen: speciaal onderwijs) en jeugdhulp stijgt al jaren. Met de huidige mensen en middelen kunnen we hier nu al nauwelijks aan voldoen. Wachtlijsten lopen op en de continuïteit van onderwijs en ondersteuning komt in het gedrang. Tegelijkertijd verwachten we dat deze druk alleen maar verder zal toenemen, terwijl de beschikbaarheid van professionals en middelen afneemt. Dit stelt de toegankelijkheid en kwaliteit van onderwijs en jeugdhulp ernstig op de proef.

Deze ontwikkelingen zijn onacceptabel en vragen om een krachtige, gezamenlijke aanpak die garandeert dat alle kinderen onderwijs kunnen volgen en passende ondersteuning kunnen krijgen.

Ervaringen kinderen, ouders en professionals

Kinderen, ouders en professionals geven aan dat de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp niet altijd aansluit bij hun behoeften. Ondersteuningsroutes zijn niet altijd helder of effectief georganiseerd, en de afstemming tussen organisaties kan beter.

Sterke pedagogische basis

Door het maken van krachtige verbindingen tussen thuisomgeving, school en wijk, bouwen we verder aan een sterke pedagogisch basis voor ieder kind (en gezin) in de Zaanstreek. Hoe sterker de basis is, hoe groter de veerkracht is om uitdagingen en tegenslagen die bij opgroeien en opvoeden horen te kunnen overkomen. Daarom zetten we in op preventie door de inzet van jeugdgezondheidszorg en andere preventieve activiteiten én bevorderen we de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Gedeelde verantwoordelijkheid, gezamenlijke ambitie

Het realiseren van een passend en toegankelijk aanbod van onderwijs en ondersteuning voor alle kinderen in de Zaanstreek is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gezinnen, onderwijsinstellingen, jeugd(gezondheids)zorg en gemeenten. Iedere partner draagt bij vanuit zijn eigen wettelijke taak en rol én we werken vanuit gedeelde uitgangspunten en in nauwe samenwerking.

Onderwijs Jeugd Agenda

In aansluiting op de jeugdbeleidsplannen van de gemeenten en de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden voor het primair en voortgezet onderwijs, en in lijn met de visiedocumenten van de jeugdteams en de jeugdgezondheidszorg, hebben we deze Onderwijs Jeugd Agenda ontwikkeld.

Met deze agenda willen we de samenwerking tussen het onderwijs, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en gemeenten structureel versterken.

Totstandkoming

Deze agenda is opgesteld door de gemeente Zaanstad, gemeente Oostzaan, gemeente Wormerland, het Samenwerkingsverband PO Zaanstreek en het Samenwerkingsverband VO Zaanstreek. De agenda is afgestemd met vertegenwoordigers van ouders, professionals, schoolbesturen, beide jeugdteams en de jeugdgezondheidszorg.

Voor een fijne jeugd en een goede toekomst is toegang tot en deelname aan het onderwijs belangrijk. Elk kind verdient daarbij gelijke kansen. Daarom zetten we ons in voor een passend aanbod van onderwijs en ondersteuning voor ieder kind.

Via het Onderwijsachterstandenbeleid richten we ons al op kinderen met een verhoogd risico op een minder succesvolle schoolloopbaan, bijvoorbeeld door taalachterstand. In deze Onderwijs Jeugd Agenda leggen we de focus op kinderen die voor hun deelname aan onderwijs afhankelijk zijn van extra ondersteuning of een aangepast onderwijsaanbod, zodat ook zij kunnen blijven meedoen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Beoogde effecten van de Onderwijs Jeugd Agenda

1. Alle kinderen volgen onderwijs dat aansluit bij hun ontwikkelbehoeften en krijgen tijdig passende ondersteuning.
2. Kinderen, ouders en professionals ervaren een integrale aanpak waarin onderwijs en jeugdhulp samenwerken.
3. Mensen en middelen worden strategisch, doelgericht, effectief en efficiënt ingezet.

3 Speerpunten en doelen

Het is onze ambitie om voor alle kinderen in de Zaanstreek een passend aanbod aan onderwijs en ondersteuning te realiseren. Hiermee dragen we bij aan gelijke onderwijskansen voor elk kind. In dit uitvoeringsplan werken we onze ambitie uit in concrete afspraken.

Speerpunten

We hebben twee speerpunten opgesteld voor de komende drie schooljaren (2025-2028). Dat is tegelijkertijd ook de looptijd van deze agenda. Regisseurs (zie hoofdstuk 3) zijn verantwoordelijk voor de aansturing en monitoring. Hierdoor zorgen we ervoor dat de doelen bereikt worden en daarmee – uiteindelijk – onze ambitie.

Speerpunt 1. Een passend aanbod aan onderwijs.
Speerpunt 2. Een passend aanbod aan ondersteuning.

Speerpunt 1: Een passend aanbod aan onderwijs

In gezamenlijkheid willen wij er zorg voor dragen dat alle kinderen de kans krijgen om onderwijs te volgen én dat geen enkel kind thuis zit zonder passend aanbod van onderwijs en/of jeugdhulp. We spreken dan ook liever van ‘leerrecht’ dan van ‘leerplicht’.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat kinderen in hun eigen omgeving naar school kunnen gaan. Dat zij hun buurtgenootjes (po) en leeftijdgenoten (vo) kunnen ontmoeten en samen kunnen opgroeien, ongeacht hun thuissituatie en de ondersteuning die zij nodig hebben. Dit is voor een goed sociaal netwerk en het welzijn van kinderen (en ouders) belangrijk.

Het aantal kinderen met een vrijstelling van de Leerplichtwet op grond van medische of psychische redenen (artikel 5 sub a) neemt toe. Voor deze kinderen sluit het huidige onderwijssysteem onvoldoende aan, waardoor zij niet altijd het onderwijs ontvangen waar zij recht op hebben. Hier maken we ons zorgen over en we vinden het belangrijk om deze ontwikkeling te keren.

Doel 1: Een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen

1. Dekkend aanbod

Kinderen volgen bij voorkeur onderwijs in hun eigen omgeving. Ons doel is een dekkend onderwijslandschap in de regio, zodat ieder kind dichtbij huis naar school kan². We streven naar primair of voorgezet onderwijs als eerste keuze, met:

- een sterke pedagogische basis
- een breed en inclusief onderwijsaanbod
- passende ondersteuning.

We brengen vraag en aanbod van het (gespecialiseerd) onderwijs in kaart, met oog voor wachttijden, spreiding en overlap. We identificeren ‘witte vlekken’ en overaanbod, en maken onderbouwde keuzes over welke voorzieningen regionaal kunnen worden toegevoegd, opgeheven of samengevoegd en welke voorzieningen we moeten borgen.

Voor kinderen die (tijdelijk) niet in het primair of voorgezet onderwijs terechtkunnen, zorgen we voor een goed gespreid, toegankelijk aanbod van bijvoorbeeld gespecialiseerd onderwijs met voldoende onderwijsplaatsen binnen de regio. Zo beperken we reistijd. Ook bevorderen we terugkeer naar regulier primair of voortgezet onderwijs, en maken we flexibele ondersteuning mogelijk.

2. Op weg naar inclusiever onderwijs

Hoe beter het onderwijs aansluit bij de behoeften van kinderen, hoe minder vaak gespecialiseerde ondersteuning nodig is. We bouwen stap voor stap aan een inclusieve onderwijspraktijk, waarin alle kinderen zich kunnen ontwikkelen.

We onderzoeken hoe kennis en ondersteuning uit het gespecialiseerd onderwijs meer structureel beschikbaar kan worden in het regulier primair of voortgezet onderwijs en verleggen daarbij de focus van leerling naar leerkrachtondersteuning. Hiermee versterken we de professionele kwaliteit in de klas en vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen.

3. Onderwijs voor kinderen in woonvoorzieningen

Daarnaast hebben we speciale aandacht voor kinderen die in een kleinschalige woonvoorziening wonen. Waar zij voorheen residentieel onderwijs volgden, ambiëren wij nu dat zij primair of voortgezet onderwijs gaan volgen. We realiseren voor deze kinderen een integrale route vanuit jeugdhulp en onderwijs zodat ook zij hun schoolloopbaan succesvol kunnen doorlopen. Hiertoe zijn we bovenregionaal aangesloten bij de Onderwijscoalitie Af- en ombouw gesloten jeugdhulp en Thuis voor Noordje.

Doel 2: Bevorderen van schoolaanwezigheid

1. Preventieve aanpak schoolaanwezigheid

Naast vroegtijdig signaleren en actief optreden bij schoolafwezigheid vinden wij het belangrijk om meer aandacht te besteden aan - het beleid dat een school heeft- op schoolaanwezigheid (een preventieve aanpak). Hiertoe wordt aan *De Zaanse Aanpak Schoolaanwezigheid 2025-2028* een addendum toegevoegd over de mogelijkheden die een school zelf heeft om schoolaanwezigheid te bevorderen.

2. Preventieve inzet leerplicht

Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om

de leerplichtambtenaren meer preventief in te zetten binnen het onderwijs om problematisch schoolverzuim te voorkomen.

3. Integrale werkwijze bij vrijstellingen

We versterken de samenwerking tussen scholen, samenwerkingsverbanden, jeugdgezondheidszorg en leerplicht op afgiftes van vrijstellingen (op basis van art. 5 sub a Leerplichtwet) om te zorgen dat het onderwijsperspectief goed wordt meegenomen en te voorkomen dat vrijstellingen worden ingezet bij het ontbreken van -tijdig- passende onderwijsplekken in het (gespecialiseerd) onderwijs.

Doel 3: Onderwijs voor leerlingen die (tijdelijk) niet naar school gaan

1. Uitvoering De Zaanse Aanpak Schoolaanwezigheid

Met de uitvoering van *De Zaanse Aanpak Schoolaanwezigheid 2025-2028* richten we ons op het bevorderen van schoolaanwezigheid en het voorkomen van thuiszitters. Dit doen we door vroegtijdige signalering en het direct aangaan van het gesprek met kind, ouders en betrokken professionals.

Daarnaast biedt de aanpak concrete interventies voor leerlingen die toch (tijdelijk) thuis komen te zitten. We zetten in op:

- de Thuiszitterstafel vo
- het op te zetten Doorbraakberaad po
- het organiseren van passende onderwijs-zorgarrangementen (zie ook Speerpunt 2, Doel 2)

2. Alternatief onderwijsaanbod

Als kinderen niet naar school gaan zorgen we in ieder geval voor een alternatief onderwijsaanbod. Hierbij wordt ook gedacht aan digitaal afstandsonderwijs. Dit wordt afgestemd met de regionale coalitie met gebruik van de subsidie digitaal onderwijs.

Speerpunt 2: Een passend aanbod aan ondersteuning

Als samenwerkingspartners zetten we ons in om meer kinderen binnen het onderwijs passende ondersteuning (ontwikkeling naar inclusiever onderwijs) te bieden. Deze ondersteuning start zoveel mogelijk binnen de school, en waar nodig wordt deze aangevuld met jeugdhulp van buitenaf. In eerste instantie gaat het hierbij om preventieve en vrij toegankelijke jeugdhulp en als het nodig is geïndiceerde jeugdhulp.

We streven naar een doorgaande ontwikkellijn voor ieder kind, met duidelijke ondersteuningsroutes en soepele overgangen tussen onderwijs-niveaus en zorgvormen. Effectieve ondersteuning van een kind vraagt altijd om samenwerking met het bredere systeem rondom het kind, waaronder gezin, zorginstanties en andere betrokkenen buiten de school.

We houden nadrukkelijk rekening met de verschillen tussen kinderen, scholen en wijken. Onderwijs- en ondersteuningsprofessionals stemmen hun inzet zorgvuldig op elkaar af, met bijzondere aandacht voor kinderen in een kwetsbare positie – vanwege hun thuissituatie, schoolsituatie of leefomgeving. Dit vraagt om een ongelijk verdeelde inzet van ondersteuning: meer waar de nood het hoogst is, zodat ieder kind gelijke ontwikkelkansen krijgt.

Doel 1: Positionering van ondersteuningsprofessionals in het onderwijs

1. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ondersteuningsprofessionals

Naast de jeugdige zelf, de ouders, leerkracht/mentor en vakdocenten zijn er veel ondersteuningsprofessionals in een school. Verschillende ondersteuningsprofessionals hebben een belangrijke rol bij het signaleren en bespreken van een ondersteuningsbehoefte van kinderen in de school. Dit zijn, zonder volledig te zijn:

- intern begeleiders (po) of coördinatoren
- ondersteuning en begeleiding (cob-vo)
- jeugdteammedewerkers
- schoolmaatschappelijk werkers
- brugfunctionarissen
- leerplichtambtenaren
- jongerenwerkers
- medewerkers van Centrum Jong
- wijkteammedewerkers
- ambulant begeleiders
- jeugdartsen
- jeugdverpleegkundigen
- schoolondersteuners
- gedragsspecialisten

De aanwezigheid van veel verschillende professionals biedt ondersteuning, maar leidt ook tot onduidelijkheid, rolverwarring, druk op leraren en het pedagogisch klimaat. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende ondersteuningsprofessionals (van verschillende organisaties) in de school worden beschreven in een document met een voorstel om dat efficiënter in te richten. Het OOGO neemt een besluit over dit document.

De nieuwe beschrijving van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende ondersteuningsprofessionals wordt leidend bij de opdrachten die de gemeente verstrekt aan de jeugdhulpaanbieders en aan de jeugdgezondheidszorg.

Door een duidelijker positionering van de verschillende ondersteuningsprofessionals in het onderwijs kan ondersteuning toegankelijker en sneller gerealiseerd worden. Het werken in multidisciplinaire teams zorgt er bovendien voor dat we preventiever zorg en ondersteuning kunnen bieden én tegelijkertijd samen kunnen bouwen aan inclusiever onderwijs. Het jeugdhulpaanbod binnen het (gespecialiseerd) onderwijs heeft bij voorkeur een groepsgebonden karakter en een beschikkingsarme financiering.

2. Organisatie-en overlegstructuur

Daarnaast nemen we de organisatie- en overlegstructuur van de samenwerking kritisch onder de loep, zowel op uitvoerend niveau, als op beleidsniveau en bestuursniveau.

Doel 2: Realiseren van doorgaande ondersteuningsroutes

1. Onderwijszorgarrangementen

We streven naar een duurzame inzet en financiering van Onderwijs Zorg Arrangementen binnen een afwegingskader en de nieuwe aanbesteding. Hiertoe evalueren we de bestaande Onderwijs-zorgarrangementen en maken mede op grond van die evaluaties goede keuzes bij de voortgang van bestaande of de inzet van nieuwe arrangementen.

2. Afwegingskader

De huidige onduidelijkheid in de verdeling van verantwoordelijkheden en bijbehorende financiering tussen onderwijs en gemeenten leidt tot vage taakafbakening en financiële knelpunten. Daarom ontwikkelen we een helder afwegingskader dat duidelijkheid biedt over rollen, verantwoordelijkheden en bekostiging. Taken waarvoor structurele dekking ontbreekt worden in kaart gebracht en daar wordt een besluit over genomen.

3. Visuele ondersteuningsroutes

Op dit moment is niet altijd duidelijk wanneer en op welke manier de specialistische ondersteuning ingezet kan worden in het onderwijs. Daarom ontwikkelen we visuele ondersteuningsroutes voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en gespecialiseerd onderwijs. In die visuele ondersteuningsroutes staat duidelijk wordt 'wie', 'wanneer' en voor 'wat' gevraagd kan worden (zie ook Speerpunt 2. Doel 1).

4. Beweging naar collectief en beschikkingsarm

De toenemende vraag naar individuele jeugdhulp laat ook zien dat ondersteuning in veel gevallen

effectiever en efficiënter in groepsverband kan worden geboden. We zetten daarom in op meer collectieve ondersteuning voor kinderen, ouders en leraren. Denk aan de inzet groepsgerichte weerbaarheidstrainingen, scholing in traumaseritief werken en het omgaan met externaliserend gedrag.

Waar mogelijk verschuiven gemeenten van individuele financiering en beschikkingen naar collectieve en beschikkingsarme financiering. Dit verhoogt de doelmatigheid en verlaagt de administratieve lasten.

5. Escalatiebudget

De samenwerkingsverbanden en de gemeente stellen gezamenlijk een escalatiebudget beschikbaar. Dit budget wordt ingezet wanneer snel handelen noodzakelijk is, maar onduidelijkheid bestaat over de bekostigingsverantwoordelijkheid. Verrekening vindt achteraf plaats. Over de omvang, het beheer en de inzet van dit budget worden nadere afspraken gemaakt. Taken waarvoor geen structurele dekking bestaat worden in kaart gebracht en ter besluitvorming voorgelegd.

Doel 3: Soepele overgang voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeftes

We zorgen voor soepele overgangen voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften door duidelijke samenwerkingsafspraken te maken over de wijze van overdracht en het voorkomen van wachttijden. Daarbij zetten we in op ondersteuning vanuit de scholen zelf, de samenwerkingsverbanden en/of jeugdhulp voor kinderen die dit nodig hebben.

Concreet gaat het om de volgende overgangsmomenten:

- van thuis, kinderopvang en voorschoolse educatie naar basisschool
- van ODC (orthopedagogisch dagcentrum) naar gespecialiseerd onderwijs
- van OPDC (orthopedagogisch didactisch centrum) naar onderwijs en vice versa
- van SKC (specialistisch kindcentrum) naar

basisschool

- van basisschool naar middelbare school
- van basisschool naar gespecialiseerd onderwijs en vice versa
- van voortgezet onderwijs naar gespecialiseerd onderwijs en vice versa
- van taalklas naar basisschool, gespecialiseerd onderwijs en middelbare school
- van ISK (internationale schakelklas) naar voortgezet onderwijs, gespecialiseerd onderwijs, mbo en hbo
- van voortgezet onderwijs naar mbo, hbo en wo/vervolgtraject
- van gespecialiseerd onderwijs naar werktraject/arbeid/dagopvang 18+
- van thuiszitten naar onderwijs.

We sluiten aan bij de Brede aanpak jonge kind.

We reguleren en normaliseren de instroom -van voorschools naar primair onderwijs- door integratie van alle 4 en 5- jarigen in het reguliere onderwijs, waarbij investeren in passende expertise van leerkrachten een randvoorwaarde is.

Leerlingenvervoer moet ondersteunend zijn aan inclusief en passend onderwijs. We zorgen ervoor dat kinderen niet lang hoeven te reizen voor een (tijdelijke) passende plek, met als uitgangspunt: onderwijs zo dichtbij huis als mogelijk. Voor het welzijn van deze kinderen, maar ook omdat het dan makkelijker is om dan de stap naar het regulier onderwijs (terug) te kunnen zetten.

Speerpunt 1: Een passend aanbod aan onderwijs

Regisseurs: *teamleider team Leerplicht & beleidsadviseur SWV VO & beleidsadviseur OVER-gemeenten*

Doel	Actie	Resultaten	Indicatoren	Gereed	Verantwoordelijke(n) ³	Financiering ⁴
1.1 Een dekkend aanbod aan onderwijsvoorzieningen.	1. Onderzoek huidige en wenselijke onderwijsvoorzieningen (inclusief onderwijs-zorgarrangementen).	Inzicht in hiaten tussen aanbod en vraag. Bespreknota voor OOGO.	Aantal kinderen op de wachtlijst. Overzicht aanwezigheid.	OOGO najaar 2025.	Kernteam (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget.
	2. Versterken van onderwijs met kennis uit het gespecialiseerd onderwijs.	Inclusiever onderwijs.	Een daling van het aantal verwijzingen naar het gespecialiseerd onderwijs.	Doorlopend.	Samenwerkingsverbanden (A).	Binnen bestaand budget.
	3. Ontwikkelen integrale route voor de transformatie van het residentieel onderwijs.	De leerlingen die residentieel onderwijs volgden, hebben een passend onderwijsplek.	Aantal thuiszitters in residentiele voorzieningen. Geen kinderen uitgesloten van bestaande voorzieningen. Terugstroom naar primair of voortgezet onderwijs.	Jul 2026.	Onderwijscoalitie (R) Gemeenten (R) Samenwerkingsverbanden (A) Jeugdteams (C), jeugdhulpaanbieders (C), Jeugdbescherming (C) en jeugdreclasering (C).	Vanuit de Onderwijscoalitie/rijksbijdrage.
1.2 Bevorderen van schoolaanwezigheid: voorkomen dat leerlingen niet naar school gaan.	1. Addendum m.b.t. de preventieve aanpak bij De Zaanse Aanpak Schoolaanwezigheid, waarin o.a. duidelijk wordt in hoeverre scholen kunnen signaleren, communiceren en plannen (de beginsituatie) en wat zij nodig hebben om het doel te bereiken (vervolgaanpak).	Een vastgesteld addendum.	Vaststelling van het addendum in OOGO.	OOGO najaar 2025.	Kernteam (R) OOGO (A) Samenwerkingsverbanden (R).	Binnen bestaand budget.
	2. Implementatie De Zaanse Aanpak Schoolaanwezigheid in afstemming met het Schoolaanwezigheidsproject vanuit de VSV-gelden.	Een vastgesteld implementatieplan.	Vaststelling van het implementatieplan in OOGO.	OOGO najaar 2025.	Kernteam (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget. Projectleider Schoolaanwezigheid voor VO/MBO (VSV-gelden).

³ Via de RASCI-methode: wie verantwoordelijk is (R), wie eindverantwoordelijk is (A), wie ondersteunt (S), wie geconsulteerd wordt (C) en wie geïnformeerd wordt (I).

⁴ Inbreng eigen middelen betekent dat deze actie gerealiseerd wordt binnen bestaande budgetten, er is geen extra budget voor nodig. Daar waar een organisatie staat, zal deze organisatie op zoek gaan naar een dekking van de extra kosten.

3a. Onderzoeken hoe leerplicht preventief kan worden ingezet binnen de mogelijkheden.	Voorstel preventieve inzet leerplicht en jeugdgezondheidszorg.	Advies OOGO over het voorstel. Besluit binnen de gemeenten.	Voorjaar 2026.	Team Leerplicht (R) Gemeenten (A).	Gemeenten.
3b. inzet preventie leerplichtambtenaar op 2 po en 2 vo scholen en data analyse schooljaar 25-26.	Afname schoolverzuim.	Afname van schoolverzuim d.m.v. data analyse schooljaar 25-26.	OOGO najaar 2026.	Team Leerplicht (A).	VSV-middelen.
4a. Versterken samenwerking onderwijs, samenwerkingsverbanden, jeugdgezondheidszorg, Jeugteams en leerplicht.	Integrale samenwerking bij afgiften vrijstellingen en tussentijdse evaluaties.	Aantal vrijstellingen daalt.	Doorlopend.	Kernteam (R) OOGO(A) Team Leerplicht (R) JGZ (R) Jeugteams (R).	Binnen bestaand budget.
4b. in het schooljaar 2026/2027 worden alle vrijstellingen gemonitord en geëvalueerd op onderwijsinspectief.	Aantal vrijstellingen op basis van art. 5 sub a daalt.	Aantal vrijstellingen daalt.	Juli 2027.	Gemeenten (A) Samenwerkingsverbanden (S).	Binnen bestaand budget.
1.3 Alle kinderen die - tijd-lijk - niet naar school gaan krijgen onderwijs.	1. Implementatie en uitvoering Zaanse aanpak.	Het aantal thuiszitters in het po én het vo is op 1 augustus 2028 met 50% gedaald t.o.v. 1 augustus 2024.	Juli 2028.	Kernteam (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget.
2a. Alternatief onderwijsaanbod voor leerlingen die niet naar school gaan: 1. overzicht maken van dekking aanbod onderwijs en ondersteuning 2. planmatig werken aan terugkeer 3. binnen 1 maand een plan van aanpak maken.	Geen enkel leerplichtig kind zit zonder passend onderwijsaanbod.	Aantal thuiszitters zonder passend onderwijsaanbod is 0.	Doorlopend.	Samenwerkingsverbanden (A) Gemeenten (R).	Samenwerkingsverbanden Gemeenten.
2b. Voor leerlingen met een vrijstelling onder 5.a evalueren de SWV jaarlijks of zij toe zijn aan onderwijs.	Alle kinderen volgen onderwijs, en als het nodig is krijgen zij ondersteuning. Integrale samenwerking.	Aantal kinderen met een vrijstelling en een onderwijs(zorg)aanbod daalt.	Juli 2026.	Samenwerkingsverbanden (A) Gemeenten (R).	Samenwerkingsverbanden Gemeenten.

Speerpunt 2: Een passend aanbod aan ondersteuning

Regisseurs: Manager Jeugdteam & beleidsadviseur SWV PO & beleidsadviseur gemeente Zaanstad

Doel	Actie	Resultaten	Indicatoren	Gereed	Verantwoordelijke(n)	Financiering ⁵
2.1 Een heldere beschrijving van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende ondersteuningsprofessionals in het onderwijs.	1a. Begin van het schooljaar een gesprek met alle ondersteuningsprofessionals in en om de school.	Startgesprek op elke school.	Gestructureerde overleggen over casuïstiek zijn op uitvoeringsniveau.	September 2026.	Onderwijs.	Binnen bestaand budget.
	1b. Opstellen van een bespreekdocument m.b.t. de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende ondersteuningsprofessionals/ organisaties in de school.	Document met beschrijving taken, verantwoordelijkheden van ondersteuningsprofessionals in het onderwijs.	Scholen ervaren duidelijkheid en rolvastheid van de ondersteuningsprofessionals.	OOGO Voorjaar 2026.	Kernteam (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget.
		Document is onderdeel van de aanbesteding jeugdhulp. Document is onderdeel van opdrachten die gemeenten verstrekken.				
2.2 Realiseren van doorgaande ondersteuningsroutes.	2. Organisatie- en overlegstructuur verbeteren.	Verbeteringsvoorstel en uitvoering daarvan.	Besluit OOGO over verbetervoorstel. Monitoring van uitvoering.	OOGO Najaar 2025.	Kernteams (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget.
	1a. Evaluatie van bestaande Onderwijs Zorg Arrangements.	Herijking Onderwijs Zorg Arrangements.	Evaluatiedocument.	Bespreking OOGO najaar 2025.	Gemeenten (A) Samenwerkingsverbanden (R).	Binnen bestaand budget.
	1b. Duurzame inzet en financiering van Onderwijs Zorg Arrangements.	Wordt meegenomen en vindt zijn uitwerking in het traject rondom de nieuwe aanbesteding voor jeugdhulpaanbieders m.i.v. 2027.	Gecontracteerde Onderwijs Zorg Arrangements.	Januari 2027.	Gemeenten (A).	Binnen bestaand budget.

5 Inbreng eigen middelen betekent dat deze actie gerealiseerd wordt binnen bestaande budgetten, er is geen extra budget voor nodig. Daar waar de naam van één (of meerdere) organisatie(s) staat is sprake van extra kosten en zal deze organisatie(s) op zoek moeten gaan naar een dekking van de extra kosten.

2a. In kaart brengen van ondersteuningsaanbod en wenselijke ondersteuningsaanbod. Analyseren m.b.v. aantal thuiszitters, TLV verwijzingen en vervoersbewegingen.	Analyse van het huidige ondersteuningsaanbod en het wenselijke ondersteuningsaanbod.	Input aanbesteding jeugdhulp.	Januari 2026.	Kernteam (R) OOGO (A).	P.M. Gemeenten/ Samenwerkingsverbanden.
2b. Ontwikkelen van een uniforme en visuele ondersteuningsroute voor po, vo en gespecialiseerd onderwijs.	Drie visuele ondersteuningsroutes: 1. po 2. vo 3. Gespecialiseerd onderwijs.	Oplevering routekaart.	September 2025.	Swv (A), kernteams (B).	Binnen bestaand budget.
3. Van individuele ondersteuning en financiering naar collectieve ondersteuning en financiering. En van individuele beschikkingen naar beschikkingarm.	Het aantal individuele beschikkingen daalt. Het aantal collectieve beschikkingen stijgt.	Peildatum januari 2026: meer collectieve beschikkingen tov 01-08-2025. Peildatum januari 2027: meer collectieve beschikkingen dan 01-08-2026. Vermindering aantal aanmeldingen diagnostiek versus trajecten.	Januari 2027.	Gemeenten (A).	Binnen bestaand budget/ besparingsoptie.
4. Afwegingskader Onderwijs / gemeenten.	Afwegingskader.	Besluit OOGO hierover.	OOGO najaar 2025.	Kernteam (R) OOGO (A).	Binnen bestaand budget.
5. Escalatiebudget.	Afspraken over en realisatie escalatiebudget.	Besluit OOGO hierover.	OOGO najaar 2025.	Kernteam (R) OOGO (A).	Gemeenten/ Samenwerkingsverbanden.
2.3 Realiseren van soepele overgangen voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeftes.	1a. Samenwerkingsafspraken over de wijze van overgangen tussen de verschillende 'vormen' overgangen. 1b. Samenwerkingsafspraken over het voorkomen van wachtlijden. Een norm bepalen voor een maximale acceptabele wachttijd.	Ervaringen van kinderen, ouders en professionals. Wachttijden voor gespecialiseerd onderwijs en jeugdhulp worden voorkomen.	Juli 2026.	Kernteam (S) OOGO (A) Samenwerkingsverbanden Jeugdt teams (R) Onderwijs (R).	Binnen bestaand budget.

Dit hoofdstuk beschrijft het plan voor monitoring en evaluatie om de voortgang van de Onderwijs Jeugd Agenda te volgen en waar nodig bij te sturen. Het doel is om een gestructureerde aanpak te bieden voor het meten van succes en het tijdig identificeren en aanpakken van knelpunten.

Waarom Monitoring?

Monitoring is essentieel om de voortgang van het beleid te volgen en bij te sturen waar nodig. Het biedt inzicht in de effectiviteit van de genomen maatregelen en helpt bij het identificeren van verbeterpunten.

Evaluatiemethoden

Voor de evaluatie van het beleid maken we gebruik van verschillende manieren om data te verzamelen en te analyseren:

- **Kwantitatieve gegevens:** analyse van trends, zoals het aantal thuiszitters en de inzet van jeugdhulp.
- **Kwalitatieve gegevens:** feedback van jeugdigen, ouders, ervaringsdeskundigen en professionals via enquêtes en interviews.
- **Periodieke bijeenkomsten:** twee keer per jaar organiseren we een OOGO. In deze bestuurlijke bijeenkomsten wordt de voortgang gemonitord en beoordeeld.

Meetmethoden

Om de voortgang te meten, maken we gebruik van de volgende methoden:

- **Halfjaarlijkse voortgangsrapportage:** de voortgang van het uitvoeringsplan aan de hand van het stoplichtmodel. Deze rapportages worden in het OOGO vastgesteld. In bijlage 5 staat het format van deze rapportage.
- **Eindrapportage:** aan het einde van de beleidsperiode, najaar 2028, wordt een eindrapportage opgesteld met een voorstel voor continuering.

Escalatieprocedures

Bij vertragingen of knelpunten worden de volgende escalatieprocedures gevolgd:

1. **Identificatie van het probleem:** Het probleem wordt besproken in het kernteam.
2. **Melding aan verantwoordelijke partijen:** Het probleem wordt besproken met de verantwoordelijke partijen.
3. **Oplossingsvoorstel:** Er wordt een voorstel gedaan voor een mogelijke oplossing.
4. **Follow-up:** De voortgang van de oplossing wordt gemonitord.

Voor vertragingen of knelpunten binnen een organisatie wordt de volgende escalatieprocedure gevolgd:

Uitvoering> management> bestuurlijk.

Indien de vertraging of knelpunt binnen een organisatie óf binnen de samenwerking van meerdere organisaties speelt wordt de volgende escalatieprocedure gevolgd:

Management> kernteam > OOGO.

Tijdslijn

- **Elk halfjaar:** een rapportage aan de hand van het stoplichtmodel
- **Najaar 2026:** Eerste voortgangsrapportage
- **Najaar 2027:** Tweede voortgangsrapportage
- **Voorjaar 2028:** Beleidsvoorstel voor continuering
- **Najaar 2028:** Eindrapportage

Voor een succesvolle uitrol van de Onderwijs Jeugd Agenda is het van belang om de financiële randvoorwaarden goed te organiseren. Dit hoofdstuk beschrijft de financiering van de verschillende acties en maatregelen die in de agenda zijn opgenomen.

Doelmatig, effectief en efficiënt

Bij het realiseren van een samenhangende aanpak tussen onderwijs en specialistische jeugdhulp wordt ook goed gekeken naar het doelmatig, effectief en efficiënt inzetten van de beperkte hoeveelheid mensen én middelen.

Binnen huidig financieel kader

Bij het vaststellen van de Onderwijs Jeugd Agenda wordt geen aanvullende financiering gevraagd. Het huidig financieel kader vormt het uitgangspunt voor deze agenda. Er wordt binnen de bestaande budgetten/begroting van de verschillende organisaties gekeken naar ruimte om de activiteiten uit te voeren. Wanneer aanvullende financiering wenselijk is, onderzoeken de betrokken organisaties in overleg, de beschikbare mogelijkheden. De besluitvorming over inzet van aanvullende middelen vindt plaats binnen de betreffende organisaties die hiervoor verantwoordelijk zijn.

Financieringsprincipes

- Binnen het huidige financiële kader.
- Effectief omgaan met geld: besparen van geld door allocatie van middelen.
- Collectieve inzet: investeren in collectieve inzet terwijl een besparing op individuele inzet pas later in het proces terug te zien is.
- Efficiëntie: efficiëntere inzet van middelen door beschikkingsarm financieren en het verminderen van administratieve lasten.
- Samenwerking: gezamenlijke financiering door onderwijs en gemeente.

In dit hoofdstuk worden de risico's, die we nu voorzien, besproken. Voor de risico's worden beheersmaatregelen genomen.

Risico 1: Stijging aantal kinderen in gespecialiseerd onderwijs en dat geen onderwijs volgt

Beheersmaatregel: Investeren in inclusiever onderwijs en betere ondersteuning binnen scholen. Dit omvat onder andere het versterken van de pedagogische basis, het aanbieden van trainingen aan leraren over traumasensitief werken en het omgaan met externaliserend gedrag. Daarnaast wordt er ingezet op aanpassing van de onderwijscontext en het ontwikkelen van onderwijs-zorgarrangementen die kinderen in staat stellen om binnen het primair of voortgezet onderwijs te blijven.

Risico 2: Beperkte middelen en personeel

Beheersmaatregel: Efficiëntere inzet van professionals door een heldere positionering van de verschillende ondersteuningsprofessionals in het onderwijs (zie ook Speerpunt 2. Doel 1.) en te focussen op collectieve in plaats van individuele hulp. Dit houdt in dat er meer groepsgerichte ondersteuningstrajecten worden opgezet, zoals weerbaarheidstrainingen voor kinderen en scholing voor leerkrachten. Daarnaast wordt er gekeken naar mogelijkheden voor beschikkingsarm financieren om administratieve lasten te verminderen en middelen efficiënter in te zetten.

Risico 3: Weerstand bij scholen of ouders

Beheersmaatregel: Duidelijke communicatie en participatie van ouders en scholen. Het betrekken van ouders en scholen bij de ontwikkeling en implementatie van beleid en uitvoering- en het bieden van transparante en tijdige updates over de voortgang en resultaten van de maatregelen.

Risico 4: Wachttijden voor gespecialiseerd onderwijs en gespecialiseerde ondersteuning

Beheersmaatregel: Samenwerkingsafspraken maken om wachttijden te voorkomen. Dit houdt in dat er duidelijke afspraken worden gemaakt over de inzet van ondersteuning en dat er een escalatiebudget wordt opgezet voor snelle interventies. Daarnaast wordt er gewerkt aan het verbeteren van de doorstroom en het verminderen van bureaucratie.

Risico 5: Onvoldoende afstemming tussen betrokken partijen

Beheersmaatregel: Versterken van de samenwerking en afstemming tussen onderwijs, jeugdhulp en gemeenten. Dit omvat het opstellen van een afwegingskader voor verantwoordelijkheden en financiering, het organiseren van periodieke bijeenkomsten om de voortgang te monitoren en bij te sturen, en het ontwikkelen van visuele ondersteuningsroutes voor duidelijkheid over de inzet van ondersteuning.

Risico 6: Veranderende maatschappelijke en beleidsmatige context

Beheersmaatregel: Flexibiliteit en proactieve houding bij het anticiperen op veranderingen in de samenleving en bij organisaties. Dit houdt in dat er regelmatig bijsturingen plaatsvinden op basis van actuele ontwikkelingen en dat er ruimte is voor aanpassingen in de aanpak en inzet van middelen.

In de inleiding is aangegeven dat deze agenda met ouders, professionals en verschillende organisaties is afgestemd. Uit de gevoerde overleggen komen de volgende uitgangspunten:

1. Belang van onderwijs

Naar school gaan en een schoolloopbaan succesvol kunnen doorlopen is een belangrijk onderdeel van een fijne jeugd en een goede toekomst. We gaan ons ervoor inzetten dat ieder kind een passend aanbod aan onderwijs en ondersteuning krijgt.

2. Verschillen zijn normaal

Ieder kind is uniek en heeft een unieke schoolloopbaan. Ieder kind heeft zijn eigen uitstroomperspectief. We willen maximale ontwikkelkansen voor elk kind. Dit doen we door aan een breder aanbod van passend en inclusief onderwijs te werken, zodat meer kinderen een passende plek kunnen krijgen in het onderwijs.

3. Niet iedere hulpvraag is een zorgvraag

Ieder kind krijgt te maken met uitdagingen en tegenslagen in het leven. Die horen erbij. Het problematiseren, individualiseren en medicaliseren van deze – bij het leven horende – uitdagingen heeft er mede voor gezorgd dat steeds meer kinderen specialistische jeugdhulp ontvangen. Niet iedere hulpvraag hoeft te worden opgelost door de inzet van specialistische zorg. We doen een betere toets aan de voorkant van de inzet van specialistische hulp:

- We blijven alert op signalen, geven ondersteuning als dit voldoende is.
- We kijken ook naar de context van het hele gezin en niet alleen naar het individuele kind. Alleen indien noodzakelijk zetten we jeugdhulp in. Deze jeugdhulp volgen we kritisch: is de inzet doelgericht, effectief en efficiënt?

4. Noodzaak van samenwerking

Wij hebben de overtuiging dat we alleen resultaten kunnen neerzetten door samen te werken. Om de ontwikkelingen, zoals in de inleiding is beschreven, te keren, is samenwerking noodzakelijk. Dat kunnen organisaties niet individueel.

5. Vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid zijn wij gezamenlijk verantwoordelijk

We zijn ons bewust van de verschillende verantwoordelijkheden van de diverse professionals, ook in relatie tot kind en ouders. Daarnaast voelen we ons ook gezamenlijk verantwoordelijk en handelen we in gezamenlijkheid. We zijn rolbewust, gaan met elkaar het gesprek aan en spreken elkaar aan als dit nodig is en we tonen lef om bestaande paden en structuren te doorbreken: het belang van het kind gaat voor op het belang van de afzonderlijke organisatie(s).

6. Doelgerichte, effectieve en efficiënte inzet van goede professionals en middelen vraagt om keuzes

We zetten ons in om de beschikbare professionals en middelen zo doelgericht, effectief en efficiënt als mogelijk in te zetten. We kijken naar de grootste knelpunten en waar de nood het hoogst is: bij de kwetsbare gezinnen/scholen/wijken. We zetten ongelijk in voor een gelijke uitkomst in kansen. Hiervoor zullen we scherpe keuzes moeten maken in de organisatie/het aanbod van onze ondersteuning. Zo willen we de uniformiteit in het beleid en het aanbod gaan vergroten (90%) en maatwerk – bij uitzondering – mogelijk houden (10%). Dit doen we bijvoorbeeld door minder individuele interventies in te zetten en meer groepsgerichte interventies. Hierbij sluiten we aan bij de werkwijze voor de voorschoolse periode en bij landelijke ontwikkelingen over inclusief onderwijs (een zogenaamde contextgerichte aanpak).

7. Goed voorbeeld doet goed volgen

We zetten in op scholen/wijken/situaties waar 'drive' en 'energie' zit, zodat er doelgericht, structureel, 'out-of-the-box' en daadkrachtig wordt gewerkt aan activiteiten die het verschil gaan maken voor kinderen én professionals.

8. Gestapelde inzet

Er zijn verschillende vormen van ondersteuning: basisondersteuning, collectieve ondersteuning, individuele ondersteuning in de school en individuele ondersteuning buiten de school. In het geval dat er een tweede vorm van ondersteuning wordt ingezet, blijft de reeds geboden ondersteuning doorlopen. Bij individuele ondersteuning buiten de school vindt afstemming plaats tussen de betrokken partijen en de school.

Het organiseren van een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor alle kinderen is complex. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals personeelstekorten, toegenomen hulpvragen en veranderende wet- en regelgeving beïnvloeden onze mogelijkheden, keuzes en resultaten.

In de Onderwijs Jeugd Agenda richten we ons daarom expliciet op het versterken van de samenwerking tussen ouders, onderwijs, jeugdhulp en gemeenten. Alleen door gezamenlijke sturing en samenhang in beleid en uitvoering kunnen we kinderen de ondersteuning bieden die zij nodig hebben, nu én in de toekomst⁶.

Afstemming vindt plaats over de volgende onderwerpen en met in ieder geval de volgende partners:

- 18-/18+
- Bestuursopdracht jeugd
- Dyslexiezorg
- Gelijke Kansen Alliantie
- Jeugdhulpregio
- Jongerenloket
- Jongerenwerk
- Kinderopvang
- Laaggeletterdheid
- Leerlingenvervoer
- Leerplicht/DSP/jeugdwerkloosheid (Jongerenloket)
- Omgevingsoverleg PO
- Ondersteuningsplannen SWV PO + VO
- Onderwijsachterstandenbeleid, waaronder taalontwikkeling en nieuwkomersonderwijs
- Onderwijshuisvesting, waaronder ook gymvoorzieningen
- Opdrachten aan Jeugdteam, wijkteam, schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg (GGD)

- PACT Zaandam Oost
- RET
- Veiligheid en voorkomen van criminaliteit
- Volwassenenbeleid, zoals: woonbeleid,
- armoedebelief
- Voorschoolse Educatie
- VSV
- Zaans Preventie Model

10 Taken en verantwoordelijkheden

Het organiseren van een passend aanbod aan onderwijs en ondersteuning voor alle kinderen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gezinnen, onderwijs, preventie en jeugdhulp. Hieronder volgt een overzicht van de specifieke taken en verantwoordelijkheden van iedere betrokken partner.

Ouders

Meestal slagen ouders er – met steun van hun sociale netwerk – in om hun kind(eren) een goede opvoeding te geven, zodat zij prettig kunnen opgroeien tot zelfstandige en zelfbewuste volwassenen. Als dit niet lukt, kan de gemeente op basis van de Jeugdwet ondersteuning bieden.

Ouders in Nederland hebben de vrijheid om een school te kiezen die past bij de ontwikkeling van hun kind en hun opvoedvisie. Deze keuzevrijheid gaat samen met de verantwoordelijkheid om een school te kiezen die een passende plek biedt voor hun kind. Als dit niet lukt, kunnen samenwerkingsverbanden ouders helpen bij het vinden van een geschikte plek.

Onderwijs

Het onderwijs heeft een belangrijke rol bij de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Deze rol kan worden beschreven in een drietal doeldomeinen⁷:

- kwalificatie – het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die leerlingen in staat stellen op een bepaalde manier te handelen
- socialisatie – een proces waarin leerlingen kennismaken en deel uitmaken van tradities, gebruiken, normen en waarden uit de maatschappij.
- persoonsvorming – als het proces van individualisering van de leerling, waardoor

hij uiteindelijk in staat is om autonoom tot beslissingen te komen.

Het onderwijs heeft, in het kader van de Wet passend onderwijs, een zorgplicht om voor alle leerlingen een passende plek te bieden op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden, ook als zij extra ondersteuning nodig hebben.

Samenwerkingsverbanden

De samenwerkingsverbanden ondersteunen het onderwijs bij het bieden en inrichten van passend en inclusief onderwijs.

Gemeente

De gemeente heeft een regierol en faciliteert de samenwerking binnen het brede sociale domein:

● Leerplicht

De gemeente is verantwoordelijk voor het voorkomen van problematische schooluitval. Door de inzet van leerplichtambtenaren en in samenwerking met het onderwijs wordt ingezet op het aanpakken van verzuim en voortijdig schoolverlaten.

● Jeugdhulp

Op basis van de Jeugdwet draagt de gemeente zorg voor passende ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Het gaat hierbij om preventieve vrij toegankelijke jeugdhulp of geïndiceerde jeugdhulp wanneer het opgroeien of opvoeden stagneert. De uitvoering hiervan ligt bij het Jeugdteam en gecontracteerde jeugdhulpaanbieders.

● Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg). De uitvoering ligt bij GGD Zaanstreek-Waterland. De jeugdgezondheidszorg richt zich op preventie, waaronder ziekteverzuimaanpak.

Er zijn verschillende landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in Nederland. Deze ontwikkelingen laten zien dat er op verschillende fronten wordt gewerkt aan een betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Hier volgen de belangrijkste:

1. Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Deze agenda heeft als doel om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken. Een onderdeel van de Hervormingsagenda is het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp om de ondersteuning voor kinderen te optimaliseren. Zo benadrukt de agenda het belang van een nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp om ervoor te zorgen dat kinderen de juiste ondersteuning krijgen op het juiste moment. Wordt er vanuit de agenda ingezet op preventieve maatregelen en vroegtijdige interventies, waarvoor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp onontbeerlijk is. Stelt de agenda voor om stevige lokale teams te vormen die bestaan uit professionals uit zowel onderwijs als jeugdhulp. En wordt er binnen de agenda gekeken naar mogelijkheden voor collectieve financiering om de middelen efficiënter in te zetten en bureaucratische hindernissen te verminderen.

2. Passend Onderwijs

De evaluatie van het passend onderwijs heeft geleid tot aanbevelingen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit omvat onder andere het versterken van de samenwerking tussen scholen en jeugdhulpinstanties om ervoor te zorgen dat kinderen met extra ondersteuningsbehoeften de juiste hulp krijgen.

3. Collectieve Financiering

Er zijn in het land steeds meer initiatieven om de

financiering van onderwijs en jeugdhulp meer te integreren. Dit moet ervoor zorgen dat middelen efficiënter worden ingezet en dat er minder bureaucratische hindernissen zijn voor het bieden van gecombineerde zorg en onderwijs.

4. Standpunt Vereniging Nederlandse Gemeenten

De VNG investeert in de ondersteuning van lokale en regionale samenwerking tussen jeugd en onderwijs. Ook zet zij in op overleg met relevante landelijk opererende organisaties en in de samenwerking met de ministeries.

5. Met Andere Ogen Initiatief

Dit initiatief richt zich op het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp door middel van een integrale aanpak. Het doel is om kinderen en jongeren beter te ondersteunen door professionals uit beide velden nauwer te laten samenwerken.

6. Inclusief Onderwijs

De overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Dit betekent dat kinderen met en zonder ondersteuningsbehoeften samen naar school gaan en dezelfde kansen krijgen om zich te ontwikkelen. De *Werkagenda Route naar Inclusief Onderwijs 2035* beschrijft de ambities, acties en maatregelen die nodig zijn om inclusief onderwijs te realiseren. Het document benadrukt de noodzaak van samenwerking tussen scholen, ouders, en jeugdhulpinstanties om een inclusieve leeromgeving te creëren. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de ondersteuning en financiering voor scholen om inclusief onderwijs mogelijk te maken. Dit omvat onder andere het verminderen van bureaucratische hindernissen en het efficiënter inzetten van middelen.

7. Nieuwe wetgeving rondom schoolverzuim

In november 2024 is het wetsvoorstel 'Terugdringen Schoolverzuim' naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit voorstel moet langdurige afwezigheid van leerlingen en mbo-studenten voorkomen en verminderen. Het wetsvoorstel versterkt de registratie en monitoring van de aan- en afwezigheid van leerlingen en mbo-studenten tot 18 jaar. Door aanwezigheid sneller in kaart te brengen, kunnen scholen risico's eerder signaleren en tijdig passende maatregelen nemen. Daarnaast zorgt de verbeterde registratie voor een vollediger beeld van schooluitval. Dit bevordert de samenwerking tussen scholen, leerplichtambtenaren en samenwerkingsverbanden. Een belangrijk onderdeel van het wetsvoorstel is het terugdringen van langdurige vrijstellingen van de leerplicht. Vrijstellingen vanwege lichamelijke of psychische redenen worden voortaan flexibeler en voor kortere periodes verleend.

8. Af- en ombouw gesloten jeugdzorg

De ministeries van VWS, OCW en JenV, Jeugdzorg Nederland en de VNG hebben concrete afspraken gemaakt over de af- en ombouw van gesloten jeugdhulp. Het is de bedoeling om dat proces uiterlijk in 2030 af te ronden. Ook jongeren, ouders, ervaringsdeskundigen en medewerkers worden bij de af- en ombouw betrokken.

2 Bijlage 2: Organisatiestructuur

Doel, inhoud en organisatie OOGO's en kernteam Onderwijs & Jeugd Regio Zaanstreek

Onze ambitie *'Alle kinderen in de Zaanstreek krijgen gelijke kansen.'*

Onze gezamenlijke ambitie is dat ieder kind onderwijs krijgt dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en behoeften, met de juiste hulp en ondersteuning en dat dit thuis nabij gebeurt. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het gezin, het onderwijs, de jeugdhulp, de jeugdgezondheidszorg en de gemeente. Een samenhangende aanpak met een goede afstemming en samenwerking tussen betrokkenen is hiervoor noodzakelijk.

Onderwijs Jeugd Agenda

Met het opstellen van een Onderwijs Jeugd Agenda (OJA) beogen we de samenwerking te versterken tussen het gezin en de professionals in het onderwijs, de jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en de gemeenten. De OJA geeft richting en focus aan onze samenwerking en komt voort uit de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de Jeugd-

beleidsplannen van de gemeenten.

Overlegstructuur

De OJA hangt onder de LEA, Lokaal Educatieve Agenda, die in de Zaanstreek regionaal is opgesteld.

Het OOGO

Het bestuurlijk overleg dat verantwoordelijk is voor de OJA is het OOGO (op overeenstemming gericht overleg). In het OOGO zitten de wethouders Jeugd van de gemeenten en de bestuurders van de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs en het Jeugdteam. Op verzoek van de deelnemers van het OOGO kunnen bestuurders van andere organisaties aansluiten op de agenda(punten). In het OOGO wordt het gesprek gevoerd over de kansen, knelpunten en dilemma's met betrekking tot de onderwerpen die in de OJA staan. Er wordt gestreefd en gezocht naar overstemming in de aanvliegroute van de onderwerpen. Ook vindt in dit OOGO het overleg plaats over de ondersteuningsplannen en jeugdbeleidsplannen.

Deelnemers OOGO po	Deelnemers OOGO vo
Bestuurders Samenwerkingsverband PO	Directeur-bestuurder Samenwerkingsverband VO
Wethouders Jeugd gemeenten Oostzaan, Wormerland en Zaanstad	Wethouders Jeugd gemeenten Oostzaan, Wormerland en Zaanstad
Bestuurders Jeugdteams	Directeur-bestuurder Jeugdteam Zaanstad
Bestuurders van andere organisaties op agenda-punten: jeugdgezondheidszorg (GGD), onderwijs, specialistische jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, dyslexiezorg, wijkteams, welzijnswerk	Bestuurders van andere organisaties op agenda-punten: jeugdgezondheidszorg (GGD), onderwijs, specialistische jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, dyslexiezorg, wijkteams, welzijnswerk

Het OOGO vindt 2 keer per jaar plaats: in maart/april en oktober/november, of vaker als er urgente agendapunten zijn. Het OOGO kan opdrachten geven aan het kernteam.

Het kernteam Onderwijs & Jeugd

In het kernteam Onderwijs & Jeugd wordt op beleidsniveau gewerkt aan afstemming, beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding op het snijvlak van onderwijs en jeugdhulp. Het is het gremium waar de inhoud van de OJA wordt bewaakt en het knooppunt waar ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en jeugd (hulp en preventie) bij elkaar komen. Het kernteam is de regisseur van de OJA.

Op basis van trends, kansen en knelpunten uit de uitvoering, wordt gekeken wat afgesproken moet worden om de samenwerking te verbeteren. Niet alles hoeft diepgaand in het kernteam besproken te worden; als we maar weten waar dat wel gebeurt en zolang duidelijk is waar de stappen voor concrete verbetering op dat onderwerp gezet zullen worden.

Het kernteam bereidt - de agendapunten voor - het OOGO voor en komt iedere 6 weken bij elkaar.

Deelnemers kernteam PO	Deelnemers kernteam VO
Bestuurscoördinatoren Samenwerkingsverband PO Zaanstreek	Beleidsmedewerker-bestuurssecretaris samenwerkingsverband VO Zaanstreek
Manager Jeugdteam Zaanstad	Manager Jeugdteam Zaanstad
Vertegenwoordiger Jeugdgezondheidszorg (GGD)	Vertegenwoordiger Jeugdgezondheidszorg (GGD)
Teamleider Leerplicht	Teamleider Leerplicht
Beleidsadviseurs Jeugd gemeentes Oostzaan – Wormerland – Zaanstad	Beleidsadviseurs Jeugd gemeentes Oostzaan – Wormerland – Zaanstad
Experts kunnen worden uitgenodigd om aan te sluiten bij (agendapunten op) het overleg: onderwijs, specialistische jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, dyslexiezorg, leerlingenvervoer, wijkteams, Centrum Jong, jongerenwerk etc.	Experts kunnen worden uitgenodigd om aan te sluiten bij (agendapunten op) het overleg: onderwijs, specialistische jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, dyslexiezorg, leerlingenvervoer, wijkteams, Centrum Jong, jongerenwerk etc.

Afbakening

Randvoorwaardelijke zaken zoals leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en veiligheid behoren niet tot de scope van dit overleg, maar signalen hieromtrent kunnen wel worden gedeeld en neergelegd op de juiste overlegtafels.

Aandachtspunt

De aansluiting/afstemming met de zorg rondom het jonge kind/voorschoolse periode/kinderopvang en de aansluiting met het mbo, hbo en wo is een aandachtspunt.

Werkwijze

Voorzitter, verslaglegging en locatie

Het voorzitterschap, de verslaglegging en locaties van de overleggen van het OOGO en het kernteam rouleren tussen de gemeenten en samenwerkingsverbanden.

Jaarplan

In november wordt in het kernteam de jaaragenda van het komend jaar besproken en vastgesteld. Zowel qua data/tijdstip als inhoud: bij ieder inhoudelijk punt wordt de stand van zaken en acties voor het komend jaar beschreven.

Tevens wordt beschreven of en welke prioritering plaatsvindt in de tijd.

In september wordt vastgelegd wat de acties in het afgelopen schooljaar hebben opgeleverd.

Format jaarplan:

Onderwerp	Ontwikkelingen	Doel	Acties	Betrokkenen

Onderwerpen

De onderwerpen van de jaaragenda komen uit de Onderwijs Jeugd Agenda. Deze moet nog worden vastgesteld. Op dit moment wordt gedacht aan de volgende onderwerpen als agendapunten:

- Ondersteuningsstructuur in en rond het onderwijs (preventie, signaleren en handelen)
- Doorgaande lijn: voorschoolse voorziening > PO, PO>VO, PO <>GO, VO <> VSO, ISK>V(S)O, VO>MBO/HBO/WO
- Een dekkend aanbod aan onderwijs en ondersteuning, incl. rand voorwaardelijke zaken zoals leerlingenvervoer (vervoersbewegingen en inclusieve onderwijshuisvesting)
- Schoolaanwezigheid
- Wachtlijsten en wachttijden voor speciaal onderwijs en jeugdhulp
- Schoolmaatschappelijk werk
- Onderwijszorgarrangementen
- Dyslexiezorg
- Multidisciplinaire samenwerking voor die kinderen (en gezinnen) die ondersteuning nodig hebben als het op school niet goed gaat en de professionals die werken met deze kinderen
- Transformatie van het residentieel onderwijs
- Voorbereiden OOGO
- Inspiratiebijeenkomsten

- Advies Doorontwikkeling Jeugdhulp gemeente Zaanstad (2020)
- Beleidskader Jeugd 2021-2030, 'Jong zijn in Zaanstad', 2021
- Eindrapport Evaluatie passend onderwijs. Ledoux, G., Waslander. S. (2020)
- Geveke, C. H., van Veen-Schleurholts, H., & Steenbeek, H. (2023). Succesfactoren en knelpunten in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de klas. *Orthopedagogiek*.
- Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. (2023). *Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*, 41(3), 201-225.
- Jeugdbeleidsplan/Verordening Jeugdhulp Oostzaan
- Jeugdbeleidsplan/Verordening Jeugdhulp Wormerland
- Mét Andere Ogen, Advies voor versnelling en bestendiging van de samenwerking onderwijs-zorg-jeugd. (2018). *Coalitie Onderwijs-Zorg-Jeugd*.
- Met Andere Ogen Initiatief. (2023). Verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. *Onderwijs en Jeugdhulp Journal*, 12(1).
- Ministerie van OCW. (2023). *Contouren werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035*.
- Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en ZonMw. (2021). Hoe werken onderwijs en jeugdhulp samen? *Verwey-Jonker Instituut*, 34(4), 123-145.
- Nederlands Jeugdinstituut, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, & Verwey-Jonker Instituut. (2019). De sterkste schakels: Wat werkt in de samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg, wijkteams en onderwijs.
- Ondersteuningsplan 2025-2029 *De Zaan sluit aan Samenwerkingsverband PO Zaanstreek*
- Ondersteuningsplan 2024-2028 Samenwerkingsverband VO Zaanstreek
- Onderwijsraad. (2016). *Onderwijs 2032*.
- Smeets, E., & van Veen, D. (2018). Samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp: Onderzoek naar succesfactoren in praktijkvoorbeelden.
- Verbindingsroute Opvang- onderwijs-zorg. (2024). www.voordejeugdenhetgezin.nl/actueel/nieuws/2024/verbindingsroute-opvang-onderwijs-zorg-samen-concreet-werken-aan-inclusief-opgroeien.
- Verwey-Jonker Instituut. (2021). Kennis versterken over de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. *Verwey-Jonker Instituut*, 29(2), 89-110.
- VNG, PO-raad, VO-raad, MBO-raad, BMK. (2023). *Een sterke basis, door krachtig samenwerking*.

4 Bijlage 4: Data en rapporten

Voor de Onderwijs Jeugd Agenda Zaanstreek zijn verschillende soorten data passend en ondersteunend. In deze bijlage een lijst van bronnen voor de benodigde data.

1. Demografische Data: www.waarstaatjegemeente.nl

2. Onderwijsgerelateerde Data

- **Schoolaanwezigheid:** Cijfers over schoolaanwezigheid en -afwezigheid, inclusief het aantal thuiszitters. *Jaarverslag leerplicht en Jaarverslag thuiszitterstafel VO*
- **Ondersteuningsbehoeften:** Informatie over het aantal kinderen dat extra ondersteuning nodig heeft, in het speciaal onderwijs of met onderwijs-zorgarrangementen. *Jaarverslag samenwerkingsverbanden.*

3. Jeugdhulp Data

- **Gebruik van jeugdhulp:** Aantallen en trends in het gebruik van jeugdhulp in de regio. *Voortgangsrapportage Jeugd.*
- **Wachttijden:** Data over wachttijden voor jeugdhulp en gespecialiseerde ondersteuning. *Jaarverslag Jeugdteam.*

4. Gezondheidsdata

- **Gezondheidsproblemen:** Informatie over veelvoorkomende gezondheidsproblemen onder kinderen in de regio. *Regionale Jeugdzorgmonitor en andere data van GGD Zaanstreek-Waterland.*

5. Financiële Data

- **Budgetten:** Overzicht van de beschikbare budgetten voor passend en inclusief onderwijs en jeugdhulp. *Afzonderlijke begrotingen van de organisaties.*
- **Kosten van interventies:** Data over de kosten van verschillende interventies en ondersteuningsmaatregelen. *Dashboard kosten Jeugdhulp en gegevens samenwerkingsverbanden.*
- **Financieringsbronnen:** Informatie over de verschillende financieringsbronnen, zoals gemeentelijke budgetten, rijksbijdragen en subsidies.

6. Landelijke Ontwikkelingen

- **Passend Onderwijs:** Evaluaties en aanbevelingen uit de evaluatie van het passend onderwijs.

5 Bijlage 5: Data en rapporten

Legenda stoplichtmodel monitoring:

- Nog niet gestart – Actie is gepland, maar nog niet gestart.
- Op koers – Actie ligt op schema. Geen knelpunten.
- Aandacht nodig – Afwijking van planning, resultaat of inzet. Maatregelen nodig om bij te sturen.
- Niet op koers – Actie ernstig vertraagd of belemmerd. Structurele bijsturing vereist.

Speerpunt 1: Een passend aanbod aan onderwijs

Doel	Actie	Gereed	Voortgang	Toelichting voortgang

Speerpunt 2: Een passend aanbod aan ondersteuning

Doel	Actie	Gereed	Voortgang	Toelichting voortgang

Colofon

Dit is een uitgave van Samenwerkingsverband PO Zaanstreek, Samenwerkingsverband VO Zaanstreek, Gemeente Zaanstad, Gemeente Wormerland, Gemeente Oostzaan, Stichting Jeugdteam Zaanstad, Jeugdteam Oostzaan Wormerland en GGD Zaanstreek-Waterland, afdeling jeugdgezondheidszorg.

Vormgeving

Perspectief op School

Fotografie

Peter Valckx en Christa Romp